

NCN

**Kontrole w Jednostkach będących
miejszem realizacji projektów
finansowanych przez
Narodowe Centrum Nauki**

Podstawa prawna przeprowadzania kontroli

Centrum jest uprawnione do przeprowadzania kontroli na podstawie art. 34 ust 3 pkt 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 617 z późn. zm.)

Dyrektor Centrum, w ramach nadzoru nad realizacją projektów badawczych, może zarządzić przeprowadzenie kontroli

Procedury kontroli

NCN

Kontrola w siedzibie jednostki

dla realizujących projekty

dla realizujących projekty

- » [Zmiany w projektach](#)
- » [Raportowanie projektów](#)
- » [Kontrola](#)
- » [Audyt zewnętrzny](#)
- » [Oferty pracy w projektach](#)
- » [Baza projektów NCN](#)
- » [Rzetelność naukowa](#)
- » [Najczęściej zadawane pytania](#)
- » [Warsztaty dla realizujących projekty](#)

Otwarte konkursy

Narodowe Centrum Nauki jest uprawnione do przeprowadzania kontroli projektów badawczych i staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora na podstawie art. 34 ust 3 pkt 2 oraz art. 35 ust 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 617, z późn. zm.).

Do kontroli przedsięwzięć wyłonionych w ramach konkursów finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki zakwalifikowanych do finansowania w konkursach ogłoszonych po dniu 14 marca 2021 r., ma zastosowanie procedura przeprowadzania kontroli wynikająca z [zarządzenia Dyrektora Narodowego Centrum Nauki numer 15/2021 z dnia 24 lutego 2021 r. \(załącznik nr 1\)](#).

Dla projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki, staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora i stypendiów doktorskich, o których mowa w art. 20 pkt 1 lit. d) ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (tj. Dz. U. 2019 poz. 1384), staży w zagranicznych zespołach naukowych realizujących granty ERC, innych działań naukowych finansowanych przez Centrum w związku z realizacją ustawowych zadań, które zostały ogłoszone przez Narodowe Centrum Nauki po dniu 15 grudnia 2019 r., oraz dla projektów badawczych finansowanych w ramach Programu Badania Podstawowe Finansowanego na lata 2014-2021 oraz działań realizowanych w ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej w ramach Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014-2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014-2021, ma zastosowanie procedura przeprowadzania kontroli wynikająca z [zarządzenia Dyrektora Narodowego Centrum Nauki nr 83/2019 z dnia 16 grudnia 2019 r. \(załącznik nr 1\)](#).

Do projektów badawczych i staży po uzyskaniu stopnia naukowego doktora zakwalifikowanych do finansowania w konkursach ogłoszonych po dniu 14 września 2015 r., ma zastosowanie procedura przeprowadzania kontroli wynikająca z [zarządzenia Dyrektora Narodowego Centrum Nauki numer 1/2016 z dnia 8 stycznia 2016 r. \(załącznik nr 1\)](#).

Nadzór nad realizacją projektów

NCN przeprowadza:

- **kontrole planowe** – projekty ujęte w rocznym planie kontroli, wyłonione do kontroli na podstawie np. rekomendacji Opiekunów projektów oraz innych komórek organizacyjnych Centrum;
- **kontrole doraźne** - kontrola przeprowadzana w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że projekt nie jest realizowany zgodnie z zapisami umowy, regulacjami itp.

Skład Zespołu kontrolującego

Dyrektor wyznacza Zespół kontrolujący, w skład którego wchodzi minimum dwie osoby, w tym:

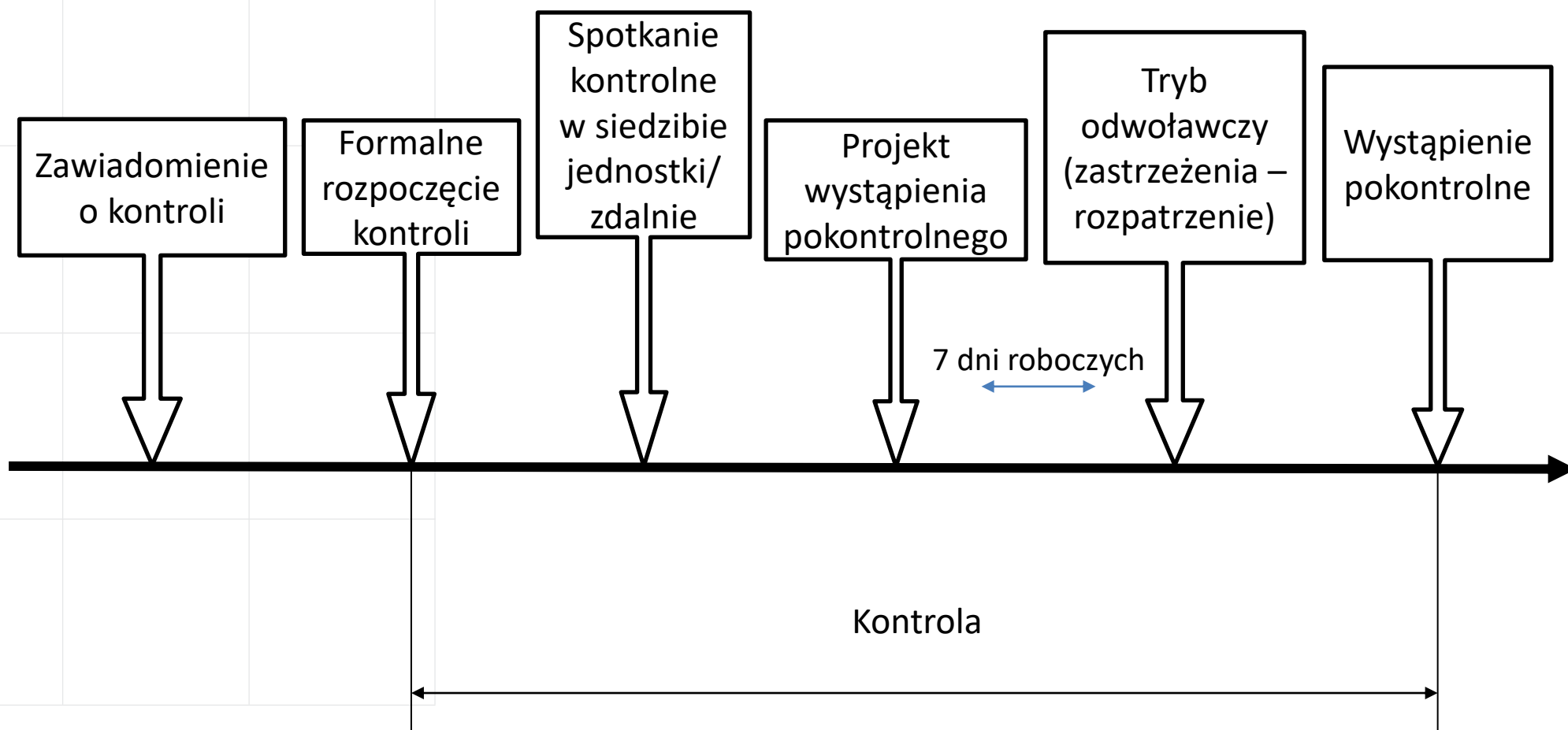
- Kontroler kierujący kontrolą – zawsze jest to pracownik Zespołu ds. Kontroli i Audytu i/ lub
- Ekspert naukowy;
- Ekspert finansowy;

Członkowie Zespołu kontrolującego przeprowadzają kontrole na podstawie upoważnień wydanych przez Dyrektora Centrum.

Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych członkowie Zespołu kontrolującego składają pisemne oświadczenie o bezstronności tj. braku okoliczności uzasadniających ich wyłączenie z udziału w kontroli.

NCN

Etapy kontroli

Dokumentowanie wyników kontroli

Ustalenia dokonane w trakcie kontroli zawarte są w Projekcie wystąpienia pokontrolnego. Do Projektu dołącza się opinie ekspertów, jeśli brali oni udział w pracach Zespołu kontrolującego.

Końcowa ocena ustaleń kontrolnych może być:

- Pozytywna
- Pozytywna z uchybieniami
- Pozytywna z uchybieniami i nieprawidłowościami
- Pozytywna z nieprawidłowościami
- Negatywna

Dokumentowanie wyników kontroli

Za **uchybie** należy uznać odstępstwo od stanu pożądanego, o charakterze wyłącznie formalnym, niepowodujące skutków dla kontrolowanego projektu zarówno w aspekcie finansowym jak i wykonywanych zadań.

Za **nieprawidłowość** należy uznać działanie lub zaniechanie powodujące skutki dla kontrolowanego projektu w aspekcie finansowym lub wykonywanych zadań, które z punktu widzenia kryteriów kontroli są nielegalne, niegospodarne, niecelowe lub nierzetelne.

Najczęściej spotykane nieprawidłowości i uchybienia

NCN

1. Realizacja zadań badawczych:

- Niedokumentowanie lub brak dostępu do materiałów źródłowych będących podstawą opracowanych publikacji,
- Brak wymaganych zgód właściwych komisji (etycznych, bioetycznych, itp.) na prowadzenie badań,

2. Publikacje:

- Wykazywanie publikacji niezwiązanych z tematyką projektu,
- Wykazywanie publikacji powstałych przed uprawomocnieniem się decyzji/podpisaniem umowy,
- Niska jakość publikacji, brak ewaluacji i publikacji wyników prac, w tym w wydawnictwach o zasięgu międzynarodowym,
- Brak informacji o finansowaniu ze środków projektu,

3. Wynagrodzenia:

- Zawieranie umów na gotowe dzieła i prace,
- Zawieranie umów (cywilnoprawnych i/lub o pracę) na ten sam zakres prac ,
- Przedmiot umów niezgodny z tematyką projektu,
- Wypłacanie honorariów za niewykonane umowy lub wykonane w części.

Najczęściej spotykane nieprawidłowości i uchybienia

NCN

4. Aparatura naukowo-badawcza:

- Brak informacji o finansowaniu ze środków projektu,
- Brak celowości zakupu aparatury naukowo-badawczej,

5. Delegacje:

- Brak rzetelnego udokumentowania efektów wyjazdów służbowych,
- Wyjazdy osób nie będących wykonawcami projektu,

6. Pozostałe koszty bezpośrednio:

- Zaopatrzanie całej Jednostki w materiały zużywalne (bezpośrednie - np. odczynniki) ze środków projektu,

7. Raporty okresowe (roczne, cząstkowe, końcowe):

- Rozbieżności z dokumentacją źródłową,
- Nieprecyzyjne informacje dotyczące formy zatrudnienia,
- Nieprecyzyjne lub nieprawdziwe informacje na temat zakresu prac wykonanych przez określonego wykonawcę.

NCN

**Audyt zewnętrzny projektów
badawczych
finansowanych przez
Narodowe Centrum Nauki**

Audyt zewnętrzny

NCN

Audyt zewnętrzny projektów

dla realizujących projekty

dla realizujących projekty

- » Zmiany w projektach
- » Raportowanie projektów
- » Kontrola
- » Audyt zewnętrzny
- » Oferty pracy w projektach
- » Baza projektów NCN
- » Rzetelność naukowa
- » Najczęściej zadawane pytania
- » Warsztaty dla realizujących projekty

Na mocy art. 169 pkt 3) i 4) ustawy Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669), z dniem 1 października 2018 r. straciła swą moc ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) z wyjątkiem art. 98, art. 100, art. 101, art. 102, art. 103, art. 103a, art. 104 i art. 106, które tracą moc z dniem 31 grudnia 2018 r., oraz ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. z 2018 r. poz. 87). W konsekwencji uchylono podstawę prawną do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie przeprowadzania audytu zewnętrznego wydatkowania środków finansowych na naukę (Dz. U. 2011 nr 207 poz. 1237).

Zgodnie z art. 34 ust. 5 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (tj. Dz.U. 2018 r. poz. 947,1669): „Dla projektów badawczych o całkowitej wartości przekraczającej kwotę określoną przez Radę, odpowiednio do przedmiotu i kosztochłonności badań Dyrektor zleca przeprowadzenie zewnętrznego audytu ich wykonania”.

Do projektów wyłonionych w ramach konkursów:

- ogłoszonych od 15.03.2011 r. do 15.06.2015 r., zastosowanie ma uchwała Rady NCN nr 33/2011 z dnia 8 września 2011 r., która określa wartość projektów na poziomie 2 mln zł, po przekroczeniu której podlegają one obowiązkowi przeprowadzenia audytu zewnętrznego,
- ogłoszonych od 15.09.2015 r. do 14.09.2018 r., zastosowanie ma uchwała Rady NCN nr 101/2015 z dnia 10 grudnia 2015 r., która określa wartość projektów na poziomie 3 mln zł, po przekroczeniu której podlegają one obowiązkowi przeprowadzenia audytu zewnętrznego,

Zakres projektów

NCN

Do projektów wyłonionych w ramach konkursów:

- ogłoszonych od 15.03.2011 r. do 15.06.2015 r., zastosowanie ma uchwała Rady NCN nr 33/2011 z dnia 8.09.2011 r., która określa wartość projektów na poziomie **2 mln zł**, po przekroczeniu której podlegają one obowiązkowi przeprowadzenia zewnętrznego audytu,
- ogłoszonych od 15.09.2015 r. do 14.09.2018 r., zastosowanie ma uchwała Rady NCN nr 101/2015 z dnia 10.12.2015 r., która określa wartość projektów na poziomie **3 mln zł**, po przekroczeniu której podlegają one obowiązkowi przeprowadzenia zewnętrznego audytu,
- ogłoszonych od 14.12.2018 r., zastosowanie ma uchwała Rady NCN nr 104/2018 z dnia 8.11.2018 r., która określa wartość projektów na poziomie **2 mln zł**, po przekroczeniu której podlegają one obowiązkowi przeprowadzenia zewnętrznego audytu.

Sposób i tryb przeprowadzenia audytu

NCN

Dla projektów wyłonionych w ramach konkursów ogłoszonych do 14.09.2018 r. audyt zewnętrzny projektu badawczego należy przeprowadzić zgodnie z zasadami wskazanymi w umowach o realizację i finansowanie projektów badawczych tj. zgodnie z **Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. w sprawie przeprowadzania audytu zewnętrznego wydatkowania środków finansowych na naukę** (Dz.U. 2011 nr 207 poz. 1237).

Dla projektów wyłonionych do finansowania od konkursów ogłoszonych w dniu 14.12.2018 r. obowiązują opracowane przez NCN **Wytyczne dla podmiotów audytujących wykonanie projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki** (Zarządzenie nr 66/2018 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki z dnia 20.11.2018 r.).

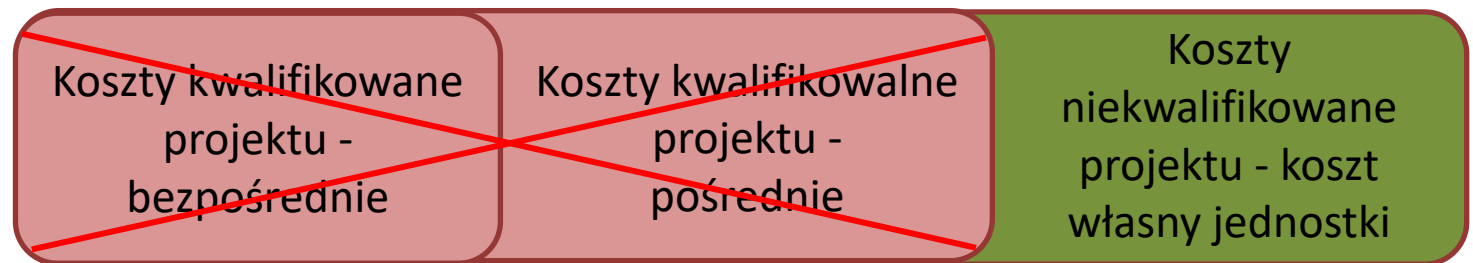
Sposób i tryb przeprowadzenia audytu

Dla projektów wyłonionych w ramach konkursów ogłoszonych po dniu 15 marca 2020 r. obowiązują opracowane przez NCN **Wytyczne dla podmiotów audytujących wykonanie projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki oraz w ramach programu Badania podstawowe finansowanego z Mechanizmu Finansowego EOG na lata 2014 – 2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego na lata 2014 – 2021** (Zarządzenie nr 13/2020 Dyrektora Narodowego Centrum Nauki z dnia 28 lutego 2020 r. zmienione Zarządzeniem nr 51/2020 Dyrektora Narodowego Centrum nauki z dnia 18 czerwca 2020 r. 29 września 2011 r. w sprawie przeprowadzania audytu.

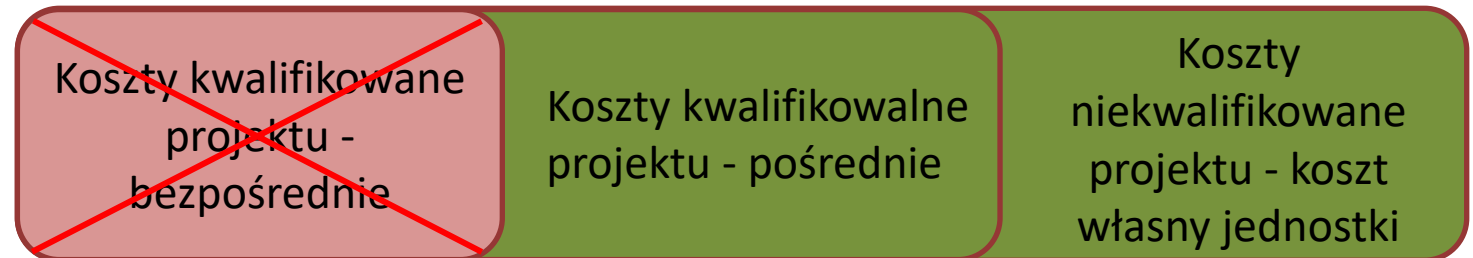
Finansowanie audytu zewnętrznego

NCN

→ Projekty wyłonię w ramach konkursów nr 1-16:

→ Projekty wyłonię w ramach konkursów nr 17 i kolejne:

Skutki nieprzeprowadzenia lub nieterminowego przeprowadzenia audytu

NCN

§ 6 ust. 21 umowy o realizację i finansowanie projektu badawczego (począwszy od 23 edycji konkursów NCN)

„W przypadku nieprzeprowadzenia audytu lub przeprowadzenia audytu niezgodnie z zapisem § 9 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 września 2011 r. lub Wytycznymi dla podmiotów audytujących wykonanie projektów badawczych finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki Centrum naliczy karę umowną w wysokości 1% przyznanych środków finansowych.”